

2 0 1 6

(November)

RURAL DEVELOPMENT

(General)

Course : 301

(**Social Sector of Rural India**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32 (Backlog) / 24 (2014.onwards)

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া/শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : $1 \times 8 = 8$

Answer the following/Choose the correct answer :

- (a) একক পৰিয়ালৰ এটা সুফল লিখা।

Mention one advantage of nuclear family.

- (b) 2011 চনৰ লোকপিয়ল মতে ভাৰতৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ কিমান শতাংশ গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ বাসিন্দা ?

According to population Census of 2011, what percentage of total population of India is rural?

(c) প্ৰাপ্তবয়স্ক শিক্ষাৰ অৰ্থ কি ?

What is the meaning of adult education?

(d) ভাৰতত প্ৰসূতি মৃত্যুৰ উচ্চ হাৰৰ এটা কাৰণ উল্লেখ
কৰা।

Mention one reason for high maternal
mortality rate in India.

(e) স্বচ্ছ ভাৰত অভিযানৰ উদ্দেশ্য কি ?

What is the objective of Swachh Bharat
Abhiyan?

(f) 2011 চনৰ লোকপিয়ল মতে ভাৰতৰ গ্ৰাম্য জনসংখ্যাৰ
পুৰুষ-মহিলাৰ অনুপাত হৈছে

As per the population Census of 2011,
the sex ratio of the rural population of
India is

(i) 940

(ii) 947

(iii) 933

(iv) 927

(g) শিক্ষাৰ অধিকাৰ আইন বলবৎ কৰা বৰ্ষটো হৈছে

The Right to Education Act was enacted
in

(i) 2009

(ii) 2010

(iii) 2011

(iv) 2012

(h) তলৰ কোনটো ভাৰতৰ গ্ৰাম্য সামাজিক খণ্ডৰ সমস্যা নহয় ?

Which of the following is not a problem of rural social sector of India?

(i) বাসগৃহৰ সমস্যা

Problem of housing

(ii) বিশুদ্ধ খোৱা পানীৰ অভাৱ

Scarcity of safe drinking water

(iii) ছদ্মৰেণী নিবনুৱাৰ উপস্থিতি

Presence of disguised unemployment

(iv) স্বাস্থ্যসেৱাৰ সীমিত সুবিধা

Limited facility of healthcare services

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত টোকা লিখা (প্ৰতিটো 150 শব্দৰ ভিতৰত) :

4×4=16

Write notes on any *four* of the following (within 150 words each) :

(a) জাতিপ্ৰথাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

Characteristics of caste system

(b) বাল্যবিবাহৰ কাৰণসমূহ

Reasons for child marriage

- (c) গ্রাম্য অঞ্চলৰ পৰিয়াল ব্যৱস্থাত হোৱা পৰিৱৰ্তন
Changes occurred in the family system
in rural area
- (d) ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য নীতি
National Health Policy of India
- (e) ইন্দিৰা আৱাস যোজনা
Indira Awaas Yojana

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো 500 শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (within 500 words each) :

3. (a) ভাৰতৰ গ্ৰাম্য সামাজিক গাঁথনিৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰা।

11

Discuss the major features of rural social structure of India.

অথবা / Or

- (b) গাঁও সভা মানে কি? গাঁও সভাই গ্ৰাম্য উন্নয়নত কেনেদৰে অৰিহণা যোগাব পাৰে, আলোচনা কৰা।

2+9=11

What is village council? Discuss how village council can contribute towards rural development.

4. (a) ভাৰতৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ জনসাংখ্যিক বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰা। 12

Discuss the demographic characteristics of rural area of India.

অথবা /Or

- (b) গ্ৰাম্য বহিঃপ্ৰব্ৰজনৰ কাৰণবোৰ আলোচনা কৰা। গ্ৰাম্য অঞ্চলত বহিঃপ্ৰব্ৰজনে কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে? 7+5=12

Discuss the reasons for rural out-migration. How can out-migration affect the rural area?

5. (a) গ্ৰাম্য শিক্ষাখণ্ডৰ সমস্যাবোৰ আলোচনা কৰা। এনে সমস্যাবোৰ সমাধানৰ বাবে চৰকাৰে লোৱা ব্যৱহাৰবোৰ উল্লেখ কৰা। 6+5=11

Discuss the problems of rural education sector. Mention the steps taken by the Government to solve these problems.

অথবা /Or

- (b) মহিলা আৰু শিশু কল্যাণ আৰু বিকাশৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে লোৱা আঁচনিবোৰ আলোচনা কৰা। 11

Discuss the schemes taken by the Government of India for the welfare and development of women and children.

6. (a) ভাৰতৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলত শিশু মৃত্যুৰ উচ্চ হাৰৰ কাৰণবোৰ বৰ্ণনা কৰা। শিশু মৃত্যুৰ হাৰ হ্ৰাস কৰাৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা। 6+5=11

Describe the causes of high infant mortality rate in rural areas of India. Give suggestions to reduce the infant mortality rate.

অথবা / Or

- (b) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য মিনচনৰ উদ্দেশ্যবোৰ কি? এই মিনচন অধীনত প্ৰসূতি আৰু শিশুৰ স্বাস্থ্যৰ উন্নয়নৰ বাবে কেনে ব্যৱস্থা লোৱা হৈছে, আলোচনা কৰা। 4+7=11

What are the objectives of National Rural Health Mission? Discuss the measures taken under the Mission for the improvement of maternal and child health.

7. (a) ভাৰতৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ বাসগৃহৰ উন্নয়নৰ বাবে চৰকাৰে লোৱা আঁচনিবোৰৰ এক পৰ্যালোচনা আগবঢ়োৱা। 11

Make an evaluation of the schemes taken by the Government for the development of rural housing in India.

(7)

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য ভাৰতৰ বিদ্যুতীকৰণৰ সমস্যাটোৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা। গ্ৰাম্য বিদ্যুতীকৰণৰ বাবে বৰ্তমান প্ৰচলিত চৰকাৰী আঁচনিখনৰ প্ৰধান দিশবোৰ আলোচনা কৰা।

6+5=11

Write a note on the problem of electrification of rural India. Discuss the major aspects of the currently run scheme of rural electrification.
